

Przedmiotowe Zasady Oceniania z Przyrody w klasie IV

Spis treści

I. PODSTAWA PRAWNA DO OPRACOWANIA PRZEDMIOTOWYCH ZASAD OCENIANIA Z PRZYRODY DLA KLASY IV.....	2
II. CELE KSZTAŁCENIA	3
A. Cele kształcenia – wymagania ogólne.....	3
B. Treści nauczania – wymagania szczegółowe.....	4
III. PROGRAM I PODRĘCZNIK.....	7
IV. OBSZARY AKTYWNOŚCI PODLEGAJĄCE OCENIE:	8
V. SPRAWDZANIE I OCENIANIE OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW.....	9
VI. WYMAGANIA OGÓLNE NA POSZCZEGÓLNE STOPNIE SZKOLNE	13
VII. SPOSOBY SPRAWDZANIA WIADOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI NA CZAS NAUKI ZDALNEJ	15
VIII.WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE NA POSZCZEGÓLNE STOPNIE SZKOLNE	17
IX. ZASADY OCENIANIA UCZNIÓW ZE SPECYFICZNYMI TRUDNOSCAMI W NAUCE.....	35
X. SPOSOBY DOSTOSOWANIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH NA LEKCJACH PRZYRODY	35
XI. SPOSOBY POPRAWY UZYSKIWANYCH WYNIKÓW	37
XII. WARUNKI I TRYB UZYSKANIA WYŻSZYCH NIŻ PRZEWIDYWANE ROCZNYCH OCEN KLASYFIKACYJNYCH.....	37
XIII.DODATKOWE ZADANIA PODLEGAJĄCE OCENIE.....	38
XIV. WARUNKI NADROBIENIA BRAKÓW WYNIKŁYCH Z PRZYCZYN LOSOWYCH	38
XV. PRAWA PRZYSŁUGUJĄCE UCZNIOWI W PROCESIE OCENIANIA	38
XVI. METODY SAMOKONTROLI I SAMOOCENY UCZNIOWI.....	39
XVII. SPOSOBY SAMOEVALUACJI PRACY NAUCZYCIELA	39
XVIII. SPOSOBY POWIADAMIANIA UCZNIOWI I RODZICÓW O WYNIKACH.....	39
XIX. ZAPISY UWZGLĘDNIAJĄCE SPECYFIKĘ PRZEDMIOTU.	40

**I. PODSTAWA PRAWNA DO OPRACOWANIA
PRZEDMIOTOWYCH ZASAD OCENIANIA Z PRZYRODY DLA
KLASY IV.**

1. Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz.U. z 2020 r., poz. 1327 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (tekst jednolity: Dz.U. z 2020 r., poz. 910 ze zm.).
3. Ustawa z dnia 22 listopada 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 2245).
4. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r., poz. 60 z późn. zm.).
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 843 z późn. zm.).
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 lutego 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 372).
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 373).
8. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 2017 r., poz. 356).
9. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 lipca 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. z 2018 r., poz. 1679).

10. Statut Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi im. ks. Jana Twardowskiego w Turośli.

II. CELE KSZTAŁCENIA

A. Cele kształcenia – wymagania ogólne

I. Wiedza.

11. Opanowanie podstawowego słownictwa przyrodniczego (biologicznego, geograficznego, z elementami słownictwa fizycznego i chemicznego).
12. Poznanie różnych sposobów prowadzenia obserwacji i orientacji w terenie.
13. Poznanie planów i map jako źródeł informacji geograficznych.
14. Poznanie układów budujących organizm człowieka (kostny, oddechowy, pokarmowy, krwionośny, rozrodczy, nerwowy).
15. Poznanie przyrodniczych i antropogenicznych składników środowiska, rozumienie prostych zależności między tymi składnikami.
16. Poznanie cech i zmian krajobrazu w najbliższej okolicy szkoły.

II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.

1. Prowadzenie obserwacji i pomiarów w terenie w tym korzystanie z różnych pomocy: planu, mapy, lupy, kompasu, taśmy mierniczej, lornetki itp.
2. Wykonywanie obserwacji i doświadczeń zgodnie z instrukcją (słowną, tekstową i graficzną), właściwe ich dokumentowanie i prezentowanie wyników.
3. Analizowanie, dokonywanie opisu, porównywanie, klasyfikowanie, korzystanie z różnych źródeł informacji (np. własnych obserwacji, badań, doświadczeń, tekstów, map, tabel, fotografii, filmów, technologii informacyjno-komunikacyjnych).
4. Wykorzystanie zdobytej wiedzy o budowie, higienie własnego organizmu w codziennym życiu.
5. Stosowanie zasad dbałości o własne zdrowie, w tym zapobieganie chorobom.
6. Wskazywanie przystosowań organizmów do środowiska życia i zdobywania pokarmu.
7. Dostrzeganie zależności występujących między poszczególnymi składnikami środowiska przyrodniczego, jak również między składnikami środowiska a działalnością człowieka.

III. Kształtowanie postaw – wychowanie.

1. Uważne obserwowanie zjawisk przyrodniczych, dokładne i skrupulatne przeprowadzenie

doświadczeń, posługiwanie się instrukcją przy wykonywaniu pomiarów i doświadczeń, sporządzanie notatek i opracowywanie wyników.

2. Dostrzeganie wielostronnej wartości przyrody w integralnym rozwoju człowieka.
3. Właściwe reagowanie na niebezpieczeństwa zagrażające życiu i zdrowiu.
4. Doskonalenie umiejętności dbałości o własne ciało jak i najbliższe otoczenie.
5. Rozwijanie wrażliwości na wszelkie przejawy życia.
6. Doskonalenie umiejętności w zakresie komunikowania się, współpracy i działania oraz pełnienia roli lidera w zespole.
7. Przyjmowanie postaw współodpowiedzialności za stan środowiska przyrodniczego przez:
 - 1) właściwe zachowania w środowisku przyrodniczym,
 - 2) współodpowiedzialność za stan najbliższej okolicy,
 - 3) działania na rzecz środowiska lokalnego,
 - 4) wrażliwość na piękno natury, a także ładu i estetyki zagospodarowania najbliższej okolicy,
 - 5) świadome działania na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego i ochrony przyrody.

B. Treści nauczania – wymagania szczegółowe

I. Sposoby poznawania przyrody.

Uczeń:

- 1) opisuje sposoby poznawania przyrody, podaje różnice między eksperymentem doświadczeniem a obserwacją;
- 2) podaje nazwy przyrządów stosowanych w poznawaniu przyrody, określa ich przeznaczenie (lupa, kompas, taśma miernicza);
- 3) podaje przykłady wykorzystania zmysłów do prowadzenia obserwacji przyrodniczych;
- 4) stosuje zasady bezpieczeństwa podczas obserwacji i doświadczeń przyrodniczych;
- 5) wymienia różne źródła wiedzy o przyrodzie;
- 6) korzysta z różnych źródeł wiedzy o przyrodzie.

II. Orientacja w terenie.

Uczeń:

- 1) opisuje przebieg linii widnokrzęgu, wymienia nazwy kierunków głównych;
- 2) wyznacza kierunki główne za pomocą kompasu oraz kierunek północny za pomocą gnomonu i wskazuje je w terenie;

- 3) podaje różnice między planem a mapą;
- 4) rysuje plan różnych przedmiotów;
- 5) wykonuje i opisuje szkic okolicy szkoły;
- 6) odczytuje informacje z planu i mapy, posługując się legendą;
- 7) wskazuje na planie i mapie miejsce obserwacji i obiekty w najbliższym otoczeniu szkoły;
- 8) korzysta z planu i mapy wielkoskalowej podczas planowania wycieczki;
- 9) wyjaśnia zależność między wysokością Słońca a długością i kierunkiem cienia;
- 10) opisuje zmiany w położeniu Słońca nad widnokresem w ciągu doby i w ciągu roku;
- 11) wskazuje w terenie oraz na schemacie (lub horyzontarium) miejsca wschodu, zachodu i górowania Słońca w ciągu dnia i w różnych porach roku;

III. Pogoda, składniki pogody, obserwacje pogody.

Uczeń:

- 1) wymienia składniki pogody i podaje nazwy przyrządów służących do ich pomiaru (temperatura powietrza, zachmurzenie, opady i osady atmosferyczne, ciśnienie atmosferyczne, kierunek wiatru);
- 2) odczytuje wartości pomiaru składników pogody, stosując właściwe jednostki;
- 3) prowadzi obserwacje składników pogody, zapisuje i analizuje ich wyniki oraz dostrzega zależności;
- 4) podaje przykłady opadów i osadów atmosferycznych oraz wskazuje ich stan skupienia;
- 5) podaje przykłady zastosowania termometru w różnych sytuacjach życia codziennego;
- 6) nazywa zjawiska pogodowe: burza, tęcza, deszcze nawalne, huragan, zawieja śnieżna i opisuje ich następstwa;
- 7) opisuje zasady bezpiecznego zachowania się podczas występowania niebezpiecznych zjawisk pogodowych (burzy, huraganu, zamieci śnieżnej);
- 8) opisuje i porównuje cechy pogody w różnych porach roku.

IV. Ja i moje ciało.

Uczeń:

- 1) wymienia układy budujące organizm człowieka: układ kostny, oddechowy, pokarmowy, krwionośny, rozrodczy, nerwowy i podaje ich podstawowe funkcje;
- 2) wskazuje na planszy, modelu i własnym ciele układy budujące organizm człowieka oraz narządy zmysłów;
- 3) opisuje zmiany zachodzące w organizmach podczas dojrzewania płciowego;
- 4) wymienia podstawowe zasady ochrony zmysłów wzroku i słuchu;

- 5) bada współdziałanie zmysłu smaku i węchu;
- 6) opisuje podstawowe zasady dbałości o ciało i otoczenie.

V. Ja i moje otoczenie.

Uczeń:

- 1) proponuje rodzaje wypoczynku i określa zasady bezpieczeństwa z nimi związane;
- 2) opisuje drogi wnikania czynników chorobotwórczych do organizmu człowieka, opisuje sposoby zapobiegania chorobom;
- 3) podaje przykłady przedmiotów wykonanych z substancji sprężystych, kruchych i plastycznych i uzasadnia ich zastosowanie w przedmiotach codziennego użytku;
- 4) interpretuje oznaczenia substancji szkodliwych dla zdrowia: drażniących, trujących, żrących i wybuchowych;
- 5) podaje zasady zachowania się i udzielania pierwszej pomocy w wypadku ugryzienia, użądlenia, oraz spożycia lub kontaktu z roślinami trującymi;
- 6) rozpoznaje rośliny trujące oraz zwierzęta jadowite i inne stanowiące zagrożenie dla życia i zdrowia;
- 7) prezentuje podstawowe zasady opatrywania uszkodzeń skóry;
- 8) wyjaśnia, co to są uzależnienia, podaje ich przykłady i opisuje konsekwencje; uzasadnia, dlaczego nie należy przyjmować używek i środków energetyzujących oraz zbyt długo korzystać z telefonów komórkowych;
- 9) odszukuje na opakowaniach oznaczenia substancji szkodliwych dla zdrowia: drażniących, trujących, żrących i wybuchowych i wyjaśnia ich znaczenie;
- 10) opisuje zasady zdrowego stylu życia (w tym zdrowego odżywiania się).

VI. Środowisko przyrodnicze najbliższej okolicy.

Uczeń:

- 1) rozpoznaje składniki przyrody ożywionej i nieożywionej w najbliższej okolicy szkoły;
- 2) rozpoznaje główne formy ukształtowania powierzchni w najbliższej okolicy szkoły i miejsca zamieszkania;
- 3) tworzy model pagórka i doliny rzecznej oraz wskazuje ich elementy;
- 4) rozpoznaje skały występujące w okolicy swojego miejsca zamieszkania;
- 5) rozróżnia wody stojące i płynące, podaje ich nazwy oraz wskazuje naturalne i sztuczne zbiorniki wodne;
- 6) wymienia i opisuje czynniki warunkujące życie na lądzie oraz przystosowania organizmów do życia;

- 7) rozpoznaje i nazywa pospolite organizmy występujące w najbliższej okolicy szkoły;
- 8) podaje nazwy warstw lasu, porównuje warunki abiotyczne w nich panujące; rozpoznaje podstawowe gatunki roślin i zwierząt żyjących w lesie oraz przyporządkowuje je do odpowiednich warstw lasu; wymienia zasady właściwego zachowania się w lesie;
- 9) odróżnia organizmy samożywne i cudzożywne, podaje podstawowe różnice w sposobie ich odżywiania się, wskazuje przystosowania w budowie organizmów do zdobywania pokarmu;
- 10) rozpoznaje pospolite grzyby jadalne i trujące, opisuje znaczenie grzybów w przyrodzie i życiu człowieka;
- 11) obserwuje i podaje nazwy typowych organizmów łąki i pola uprawnego, podaje ich znaczenie dla człowieka;
- 12) określa warunki życia w wodzie (nasłonecznienie, zawartość tlenu, opór wody) i wskazuje przystosowania organizmów (np. ryby) do środowiska życia;
- 13) rozpoznaje i nazywa organizmy żyjące w wodzie.

VII. Środowisko antropogeniczne i krajobraz najbliższej okolicy szkoły.

Uczeń:

- 1) wskazuje w terenie składniki środowiska antropogenicznego w najbliższej okolicy;
- 2) rozpoznaje w terenie i nazywa składniki środowiska antropogenicznego i określa ich funkcje;
- 3) określa zależności między składnikami środowiskami przyrodniczego i antropogenicznego;
- 4) charakteryzuje współczesny krajobraz najbliższej okolicy;
- 5) opisuje dawny krajobraz najbliższej okolicy, np. na podstawie opowiadań rodzinnych, starych fotografii;
- 6) ocenia zmiany zagospodarowania terenu wpływające na wygląd krajobrazu najbliższej okolicy;
- 7) wyjaśnia pochodzenie nazwy własnej miejscowości;
- 8) wskazuje miejsca występowania obszarów chronionych, pomników przyrody, obiektów zabytkowych w najbliższej okolicy, uzasadnia potrzebę ich ochrony;
- 9) ocenia krajobraz pod względem jego piękna oraz dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego „małej ojczyzny”.

III. PROGRAM I PODRĘCZNIK

Program nauczania przyrody w szkole podstawowej „Tajemnice przyrody”

autorstwa Jolanty Golanko; wydawnictwo Nowa Era

Podręcznik:

- **KL. IV:** „Tajemnice przyrody” Podręcznik dla klasy czwartej szkoły podstawowej
– autorów: Maria Marko-Worłowska, Joanna Stawarz, Feliks Szlajfer;
wydawnictwo: Nowa Era; nr ewidencyjny w wykazie MEN: 863/2019/z1

IV. OBSZARY AKTYWNOŚCI PODLEGAJĄCE OCENIE:

PRZEDMIOTEM OCENY JEST:

1. Aktualny stan wiedzy ucznia i jego umiejętności.
2. Tempo przyrostu wiadomości i umiejętności.
3. Stosowanie wiedzy przyrodniczej w praktyce.
4. Logiczne myślenie, rozumowanie i kojarzenie faktów.
5. Aktywność i postawa.

OBSZARY AKTYWNOŚCI PODLEGAJĄCE OCENIE:

Na lekcjach przyrody oceniane są następujące obszary aktywności ucznia:

1. Rozumienie pojęć przyrodniczych.
2. Stosowanie języka przyrodniczego.
3. Samodzielne lub w grupie przeprowadzanie doświadczeń.
4. Samodzielne lub w grupie przeprowadzanie obserwacji i wnioskowań.
5. Stosowanie zdobytej wiedzy i umiejętności w sytuacjach typowych.
6. Rozwiązywanie zadań problemowych.
7. Prace projektowe i długoterminowe.
8. Aktywność na lekcji i poza nią oraz wkład pracy ucznia.
9. Praca w grupach.

10. Prowadzenie zeszytu ćwiczeń.

V. SPRAWDZANIE I OCENIANIE OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW

1). Ocenie bieżącej podlegają:

- a). prace pisemne (sprawdziany, kartkówki) - w przypadku niesamodzielnej pracy uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną
- b). odpowiedzi ustne
- c). prace domowe - brak zeszytu ćwiczeń lub pracy domowej należy zgłaszać na początku lekcji
- d). praca w grupach
- e). praca na lekcji
- f). aktywność
- g). prace długoterminowe (gromadzenie okazów, zielników, plansz, pomocy do lekcji, itp.)
- h). przygotowanie do lekcji
- i). zeszyt ćwiczeń (uczeń nieobecny na lekcji ma obowiązek uzupełnienia notatki w zeszycie ćwiczeń)
- j). prace nieobowiązkowe - będące samodzielną uczniowską propozycją poszerzenia wiadomości i umiejętności
- k). osiągnięcia w konkursach szkolnych i innych
- l). działalność na rzecz środowiska
- m). umiejętności praktyczne np. posługiwanie się mikroskopem, kompasem, planem, mapą.

2). Narzędzia pomiaru osiągnięć ucznia:

a). Sprawdziany, prace klasowe:

- obejmują partię materiału z jednego działu lub bloku tematycznego;
- zapowiedziane są, co najmniej na tydzień przed planowanym terminem. Jego termin ustala nauczyciel wraz z uczniami i zapisuje w dzienniku lekcyjnym, uczniowie notują go w zeszycie;
- sprawdzian jest poprzedzony lekcją powtórzeniową, do której uczeń powinien się przygotować;
- sprawdzian jest obowiązkowy. Wszystkie sprawdziany są sprawdzone i omówione w ciągu dwóch tygodni;
- w przypadku otrzymania oceny niedostatecznej ze sprawdzianu uczeń ma obowiązek w ciągu dwóch tygodni od daty uzyskania tej oceny poprawić

ją. Wówczas w dzienniku lekcyjnym uczeń otrzymuje obok oceny „1” ocenę z poprawy.

b). Kartkówki:

- obejmują zakres wiadomości i umiejętności z max. trzech ostatnich lekcji;
- uczniowie piszą je około 10-15 minut;
- nie muszą być zapowiadane przez nauczyciela i nie podlegają poprawie.

c). Odpowiedzi ustne:

- obejmują tematy z trzech ostatnich lekcji;
- nie odpytuje się ucznia po dłuższej nieobecności w szkole, chyba, że uczeń sam zgłosi się do odpowiedzi;
- oceny z odpowiedzi ustnych nie podlegają poprawie.

d). Prace domowe:

- mogą mieć formę pisemną lub ustną;
- uczeń ma prawo 2 razy w semestrze zgłosić nie wykonanie pisemnej pracy domowej;
- uczeń jest zobowiązany zgłosić ten fakt przed lekcją. Nauczyciel wpisuje wówczas w dzienniku lekcyjnym znak „bpd”. Jeżeli tego nie zgłosi otrzymuje ocenę niedostateczną;
- więcej niż dwa nieuzasadnione (nie spowodowane chorobą) braki zadania domowego - ocena niedostateczna;
- braki zadań domowych należy uzupełnić na następną lekcję.

e). Praca w grupach:

- ocenę za pracę w grupie może otrzymać cała grupa lub indywidualni uczniowie. Ocenie podlegają umiejętności:
 - planowania i organizowania pracy grupowej
 - efektywnego współdziałania
 - wywiązywania się z powierzonych ról
 - rozwiązywania problemów w sposób twórczy

f). Aktywność na lekcji:

- aktywność na lekcji oceniana jest oceną lub znakiem „+” lub „-”;
- pięć „+” to częściowa ocena bardzo dobra, pięć „-”, ocena częściowa niedostateczna.

g). Prace długoterminowe:

- wykonywane są samodzielnie przez uczniów lub pod kierunkiem nauczyciela (np. albumy tematyczne, plakaty, zestawienia statystyczne, prace na określony temat, itd.).

h). Przygotowanie do lekcji:

- uczeń ma obowiązek punktualnego i systematycznego przychodzenia na zajęcia przyrody;
- po zakończonej lekcji pozostawia ład i porządek;

- na lekcje przyrody uczeń przynosi: podręcznik, zeszyt ćwiczeń, zeszyt przedmiotowy, atlas, przybory do pisanie i inne potrzebne pomoce wskazane przez nauczyciela;
- uczeń zobowiązany jest do przygotowania do każdej lekcji;
- uczeń ma prawo 2 razy w semestrze zgłosić nieprzygotowanie do lekcji bez podania przyczyny.

i). Zeszyt ćwiczeń:

- jest oceniany pod względem poprawności merytorycznej wykonywanych ćwiczeń i staranności.
- uczniowie zobowiązani są do prowadzenia zeszytu ćwiczeń.

j). Udział w konkursach przyrodniczych i ekologicznych.

3). Częstotliwość oceniania:

Formy aktywności	Częstotliwość oceniania
praca klasowa (test wiadomości)	minimum 2 w semestrze
odповідź ustna/pisemna	minimum 1 w semestrze
praca domowa	minimum 1 w semestrze
prace dodatkowe	minimum 1 w semestrze
zeszyt przedmiotowy	minimum 1 w semestrze
kartkówki 10-15 min	max. 3 w semestrze
praca w grupie	1 raz w semestrze
aktywność na lekcji	1 raz w semestrze

4). Sposoby oceniania:

- a). Stopień wyrażony cyfrą: 1, 2, 3, 4, 5, 6,
- b). Pochwała ustna lub pisemna,
- c). Ocena opisowa,
- d). Ocenianie za pomocą „+” i „-”.

Przeliczanie + i - na oceny szkolne:

- a) „+++++” - ocena bardzo dobra
- b) „++++-” - ocena dobra
- c) „+++--” - ocena dostateczna
- d) „++---” - ocena dopuszczająca
- e) „+----” - ocena niedostateczna

5). Skala ocen, punktacja:

- ocena celująca – 6,	97% - 100%
- ocena bardzo dobra – 5,	90 – 96%
- ocena dobra – 4,	75 – 89%
- ocena dostateczna – 3,	50 – 74%
- ocena dopuszczająca – 2,	30 - 49 %
- ocena niedostateczna – 1.	0 – 29 %

6). Ocena semestralna/roczna.

1. Podstawą do wystawienia oceny semestralnej (rocznej) z przedmiotu jest średnia ważona uzyskanych ocen cząstkowych (w przypadku prac poprawianych – obie oceny).
2. Obliczanie oceny semestralnej odbywa się według następującego algorytmu:

$$\frac{4 \cdot a + 3 \cdot b + 2 \cdot c + 1 \cdot d}{4 \cdot n_4 + 3 \cdot n_3 + 2 \cdot n_2 + 1 \cdot n_1} = \text{ocena}$$

gdzie:

a – suma ocen wagi 4,
b – suma ocen wagi 3,
c – suma ocen wagi 2,
d – suma ocen wagi 1,

n_4 – ilość ocen możliwych do uzyskania wagi 4,
 n_3 – ilość ocen możliwych do uzyskania wagi 3,
 n_2 – ilość ocen możliwych do uzyskania wagi 2,
 n_1 – ilość ocen możliwych do uzyskania wagi 1.

3. Każda ocena cząstkowa, którą otrzymuje uczeń ma ustaloną wagę:

Formy aktywności	Waga ocen
1. Praca domowa	1
2. Praca w grupach	1
3. Aktywność na lekcji	1
4. Zeszyt przedmiotowy, ćwiczeń	1
5. Osiągnięcia w konkursach etap szkolny	1

Przedmiotowe Zasady Oceniania z Przyrody w klasie IV
Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. ks. Jana Twardowskiego w Turośli

6. Zadania dodatkowe	1
7. Praca na lekcji	2
8. Odpowiedź ustna	2
9. Hodowle roślinne i zwierzęce	2
10. Prowadzenie obserwacji przyrodniczych	2
11. Wykonanie projektu edukacyjnego, prace krótko i długoterminowe	2
12. Osiągnięcia w konkursach etap rejonowy	3
13. Kartkówki	3
14. Praca klasowa z działu	4
15. Sprawdzian diagnozujący	1
16. Osiągnięcia w konkursach etap wojewódzki	4
17. Badanie osiągnięć ucznia	4
18. Sprawdzian po zakończeniu klasy	4

4. Przy zapisie ocen cząstkowych dopuszcza się stosowanie znaków „+” i „-”.
5. Ocena semestralna i roczna wystawiana jest na podstawie średniej arytmetycznej średnich ważonych zgodnie z tabelą:

Nazwa oceny	Ocena	Średnia ważona		
Celujący	6	5,51	do	6,00
Bardzo dobry	5	4,51	do	5,50
Dobry	4	3,51	do	4,50
Dostateczny	3	2,51	do	3,50
Dopuszczający	2	1,51	do	2,50
Niedostateczny	1	1,00	do	1,50

6. Ocena roczna wystawiana jest na podstawie średniej arytmetycznej średnich ważonych z obu semestrów zgodnie z tabelą.

VI. WYMAGANIA OGÓLNE NA POSZCZEGÓLNE STOPNIE SZKOLNE

1. Ocena celująca otrzymuje uczeń, który:

- a). posiada wiadomości i umiejętności wykraczające poza program nauczania,

- b). potrafi stosować wiadomości w sytuacjach problemowych,
- c). umie formułować i dokonywać analizy lub syntezy nowych zjawisk,
- d). proponuje nietypowe rozwiązania,
- e). osiąga sukcesy w konkursach znacznie wyższego niż szkolny.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a). w pełni spełnia wymagania z poziomu rozszerzającego i dopełniającego,
- b). potrafi biegle i samodzielnie używać sformułowań przyrodniczych,
- c). projektuje doświadczenia i je prezentuje,
- d). dostrzega i ocenia związki dotyczące zjawisk przyrodniczych i działalności człowieka,
- e). przewiduje następstwa i skutki działalności człowieka oraz przebieg procesów naturalnych w przyrodzie, wyjaśnia je,
- f). rozwiązuje problemy.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a). spełnia wszystkie wymagania poziomu koniecznego i podstawowego, ponadto podejmuje udane próby rozwiązywania niektórych zadań i problemów z poziomu rozszerzającego i dopełniającego,
- b). poprawnie używa podręczników z zakresu wiedzy przyrodniczej oraz pomocy naukowych,
- c). właściwie wykorzystuje przyrządy do obserwacji i pomiarów elementów przyrody,
- d). korzysta z różnych źródeł informacji,
- e). dostrzega wpływ przyrody na życie i gospodarkę człowieka,
- f). proponuje działania na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego,
- g). ocenia relacje między działalnością człowieka a środowiskiem przyrody
- h). dokonuje porównań zjawisk i elementów przyrody, posługując się terminologią przyrodniczą.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a). spełnia wszystkie wymagania z poziomu podstawowego i koniecznego,
- b). rozpoznaje i ocenia postawy człowieka wobec środowiska przyrodniczego,
- c). obserwuje pośrednio i bezpośrednio procesy zachodzące w środowisku przyrodniczym, potrafi je opisać,
- d). posługuje się mapą jako źródłem wiedzy przyrodniczej,
- e). poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności do rozwiązywania przy pomocy nauczyciela typowych zadań i problemów,

f). potrafi korzystać przy pomocy nauczyciela z innych źródeł wiedzy.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- a). w zakresie przewidzianym podstawą programową wykazuje się znajomością i zrozumieniem podstawowych pojęć,
- b). przy pomocy nauczyciela potrafi korzystać z różnych źródeł informacji - mapy, globusa,
- c). rozpoznaje i nazywa podstawowe zjawiska przyrody,
- d). rozwiązuje przy pomocy nauczyciela typowe zadania o niewielkim stopniu trudności,
- e). posiada, przejawiający się w codziennym życiu, pozytywny stosunek do środowiska przyrodniczego.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a). nie opanował wiadomości i umiejętności określonych programem nauczania, które są potrzebne do dalszego kształcenia,
- b). nie potrafi rozwiązać problemów przedmiotowych o elementarnym stopniu trudności, nawet przy pomocy nauczyciela,
- c). nie zna podstawowych określeń przyrodniczych.

VII. SPOSOBY SPRAWDZANIA WIADOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI NA CZAS NAUKI ZDALNEJ

- 1. Uczeń ma obowiązek uczestniczyć w zdalnej formie nauczania. W przypadku braku możliwości technicznych fakt ten niezwłocznie należy zgłosić w szkole, która umożliwi dziecku inną formę odbycia/zaliczenia zajęć.
- 2. Nauczyciel może sprawdzić wiedzę i umiejętności ucznia zdalnie, z wykorzystaniem dostępnych platform edukacyjnych i zasobów własnych.
- 3. Oceniane będzie: wiedza, umiejętności, obowiązkowość, terminowość i aktywność ucznia.
- 4. Nauczyciel może poprosić ucznia o wyjaśnienia do wykonanej przez niego pracy.
- 5. Nie wszystkie lekcje przyrody muszą mieć formę spotkań online, dopuszcza się również przysyłanie pakietów zadań wraz z komentarzem nauczyciela lub odnośników do materiałów zewnętrznych.
- 6. Nieobecności uczniów wynikające z przyczyn technicznych lub zdrowotnych, winny być usprawiedliwione jeszcze tego samego dnia przez rodzica. Preferowana forma usprawiedliwienia to kontakt przez dziennik elektroniczny lub Messenger.
- 7. Wagi ocen podczas nauczania zdalnego określone są w Statucie szkoły.

8. Za aktywny udział w lekcjach online, odpowiedzi ustne oraz przesłanie poprawnie rozwiązanych zadań zleconych przez nauczyciela uczeń otrzymuje ocenę „plusy” i „minusy”. Za 6 „plusy” uczeń otrzymuje ocenę celującą z wagą 1. Brak wykonania obowiązkowego zadania w terminie, nie udzielenie odpowiedzi ustnej skutkuje „minusem” - w sytuacji trzykrotnego nieprzygotowania uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.
9. Uczeń zobowiązany jest do samodzielnej, systematycznej pracy i terminowego oddawania zleconych zadań.
10. Pozostałe przepisy PZO nie ulegają zmianie

Przedmiotowe Zasady Oceniania z Przyrody w klasie IV
 Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. ks. Jana Twardowskiego w Turośli

VIII. WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE NA POSZCZEGÓLNE STOPNIE SZKOLNE

Tytuł rozdziału w podręczniku	Temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
Dział 1. Poznajemy warsztat przyrodnika						
1. Przyroda i jej składniki	Poznajemy składniki przyrody	wymienia dwa elementy przyrody nieożywionej (A)*; wymienia dwa elementy przyrody ożywionej (A)	wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>przyroda</i> (B); wymienia trzy niezbędne do życia składniki przyrody nieożywionej (A); podaje trzy przykłady wytworów działalności człowieka (A)	wymienia cechy ożywionych elementów przyrody (A); wskazuje w najbliższym otoczeniu wytwory działalności człowieka (C)	podaje przykłady powiązań przyrody nieożywionej z przyrodą ożywioną (A); klasyfikuje wskazane elementy na: ożywione składniki przyrody, nieożywione składniki przyrody oraz wytwory działalności człowieka (C)	wyjaśnia, w jaki sposób zmiana jednego elementu przyrody może wpłynąć na jej pozostałe elementy (B)
2. Jak poznawać przyrodę?	Jakimi sposobami poznajemy przyrodę?	wymienia zmysły umożliwiające poznawanie otaczającego świata (A); podaje dwa przykłady informacji uzyskanych dzięki wybranym zmysłom (A); wyjaśnia, czym jest obserwacja (B)	omawia na przykładach rolę poszczególnych zmysłów w poznawaniu świata (B); wymienia źródła informacji o przyrodzie (A); omawia najważniejsze zasady bezpieczeństwa podczas prowadzenia	porównuje liczbę i rodzaj informacji uzyskiwanych za pomocą poszczególnych zmysłów (C); wymienia cechy przyrodnika (A); określa rolę obserwacji w poznawaniu przyrody (B); omawia etapy doświadczenia (B)	wyjaśnia, w jakim celu prowadzi się doświadczenia i eksperymenty przyrodnicze (B); wyjaśnia różnice między eksperymentem a doświadczeniem (B)	na podstawie obserwacji podejmuje próbę przewidzenia niektórych sytuacji i zjawisk, np. dotyczących pogody, zachowania zwierząt (D); przeprowadza dowolne doświadczenie, posługując się instrukcją, zapisuje obserwacje i wyniki (D); wyjaśnia, dlaczego do niektórych doświadczeń należy

Przedmiotowe Zasady Oceniania z Przyrody w klasie IV
Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. ks. Jana Twardowskiego w Turośli

			obserwacji i wykonywania doświadczeń (B)			używać dwóch zestawów doświadczalnych (D)
3. Przyrządy i pomoce przyrodnika	Przyrządy i pomoce ułatwiające prowadzenie obserwacji	podaje nazwy przyrządów służących do prowadzenia obserwacji w terenie (A); przeprowadza obserwację za pomocą lupy lub lornetki (C); notuje dwa/trzy spostrzeżenia dotyczące obserwowanych obiektów (C); wykonuje schematyczny rysunek obserwowanego obiektu (C); dokonuje pomiaru z wykorzystaniem taśmy mierniczej (C)	przyporządkowuje przyrząd służący do prowadzenia obserwacji do obserwowanego obiektu (C); wymienia propozycje przyrządów, które należy przygotować do prowadzenia obserwacji w terenie (D); określa charakterystyczne cechy obserwowanych obiektów (C); opisuje sposób użycia taśmy mierniczej (B)	planuje miejsca dwóch/trzech obserwacji (D); proponuje przyrząd odpowiedni do obserwacji konkretnego obiektu (C); wymienia najważniejsze części mikroskopu (A)	planuje obserwację dowolnego obiektu lub organizmu w terenie (D); uzasadnia celowość zaplanowanej obserwacji (D); omawia sposób przygotowania obiektu do obserwacji mikroskopowej (B)	przygotowuje notatkę na temat innych przyrządów służących do prowadzenia obserwacji, np. odległych obiektów lub głębin (D)
4. Określamy kierunki geograficzne	W jaki sposób określamy kierunki geograficzne?	podaje nazwy głównych kierunków geograficznych wskazanych przez nauczyciela na widnokręgu (A); wyznacza – na podstawie instrukcji słownej – główne kierunki geograficzne za pomocą kompasu (C); określa warunki wyznaczania kierunku północnego za pomocą gnomonu, czyli prostego patyka	podaje nazwy głównych kierunków geograficznych (A); przyporządkowuje skróty do nazw głównych kierunków geograficznych (A); określa warunki korzystania z kompasu (A); posługując się instrukcją, wyznacza główne kierunki geograficzne za	wyjaśnia, co to jest widnokrąg (B); omawia budowę kompasu (B); samodzielnie wyznacza kierunki geograficzne za pomocą kompasu (C); wyjaśnia, w jaki sposób wyznacza się kierunki pośrednie (B)	podaje przykłady wykorzystania w życiu umiejętności wyznaczania kierunków geograficznych (B); porównuje dokładność wyznaczania kierunków geograficznych za pomocą kompasu i gnomonu (D); wyjaśnia, w jaki sposób tworzy się nazwy kierunków pośrednich (B)	podaje historyczne i współczesne przykłady praktycznego wykorzystania umiejętności wyznaczania kierunków geograficznych (A); omawia sposób wyznaczania kierunku północnego na podstawie położenia Gwiazdy Polarnej oraz innych obiektów w otoczeniu (B)
	Określamy kierunki geograficzne za pomocą kompasu i gnomonu – lekcja w terenie					

Przedmiotowe Zasady Oceniania z Przyrody w klasie IV
Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. ks. Jana Twardowskiego w Turośli

		lub pręta, w słoneczny dzień (B)	pomocą gnomonu (C)			
Dział 2. Poznajemy pogodę i inne zjawiska przyrodnicze						
1. Substancje wokół nas	Otoczają nas substancje	wskazuje w najbliższym otoczeniu przykłady ciał stałych, cieczy i gazów (B); wskazuje w najbliższym otoczeniu po dwa przykłady ciał plastycznych, kruchych i sprężystych (B); podaje dwa przykłady występowania zjawiska rozszerzalności cieplnej ciał stałych (A); porównuje ciała stałe z cieczami pod względem jednej właściwości, np. kształtu (C)	wymienia stany skupienia, w których występują substancje (A); podaje dwa/trzy przykłady wykorzystania właściwości ciał stałych w życiu codziennym (C)	wyjaśnia, na czym polega zjawisko rozszerzalności cieplnej (B); podaje przykłady występowania zjawiska rozszerzalności cieplnej ciał stałych i cieczy (C) oraz gazów (D)	klasyfikuje ciała stałe ze względu na właściwości (B); wyjaśnia, na czym polega kruchość, plastyczność i sprężystość (B); porównuje właściwości ciał stałych, cieczy i gazów (C); opisuje zasadę działania termometru cieczowego (B)	uzasadnia, popierając swoje stanowisko przykładami z życia, dlaczego ważna jest znajomość właściwości ciał (D)
2. Woda występuje w trzech stanach skupienia	Poznajemy stany skupienia wody	wymienia stany skupienia wody w przyrodzie (A); podaje przykłady występowania wody w różnych stanach skupienia (A); omawia budowę termometru (B); odczytuje wskazania termometru (C); wyjaśnia, na czym polega krzepnięcie i topnienie (B)	wyjaśnia zasadę działania termometru (B); przeprowadza, zgodnie z instrukcją, doświadczenia wykazujące: – wpływ temperatury otoczenia na parowanie wody (C), – obecność pary wodnej w powietrzu (C); wyjaśnia, na czym polega parowanie i skraplanie wody (B)	wymienia czynniki wpływające na szybkość parowania (A); formułuje wnioski na podstawie przeprowadzonych doświadczeń (D); przyporządkowuje stan skupienia wody do wskazań termometru (C)	dokumentuje doświadczenia według poznanego schematu (D); podaje znane z życia codziennego przykłady zmian stanów skupienia wody (C); przedstawia w formie schematu zmiany stanu skupienia wody w przyrodzie (C)	przedstawia zmiany stanów skupienia wody podczas jej krążenia w przyrodzie, posługując się wykonanym przez siebie rysunkiem (D)
3. Składniki	Poznajemy	wymienia przynajmniej	wyjaśnia, co	podaje, z czego mogą	wyjaśnia, jak tworzy się	wyjaśnia różnice między

Przedmiotowe Zasady Oceniania z Przyrody w klasie IV
Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. ks. Jana Twardowskiego w Turośli

pogody	składniki pogody	trzy składniki pogody (A); rozpoznaje na dowolnej ilustracji rodzaje opadów (C); wyjaśnia, dlaczego burze są groźne (B)	nazywamy pogodą (B); wyjaśnia pojęcia: <i>upał</i> , <i>przymrozek</i> , <i>mróz</i> (B); podaje nazwy osadów atmosferycznych (A)	być zbudowane chmury (A); rozróżnia rodzaje osadów atmosferycznych na ilustracjach (C); wyjaśnia, czym jest ciśnienie atmosferyczne (B); wyjaśnia, jak powstaje wiatr (B)	nazwę wiatru (B); rozpoznaje na mapie rodzaje wiatrów (C); wykazuje związek pomiędzy porą roku a występowaniem określonego rodzaju opadów i osadów (D)	opadami a osadami atmosferycznymi (D)
4. Obserwujemy pogodę	Obserwujemy pogodę	dobiera odpowiednie przyrządy służące do pomiaru trzech składników pogody (A); odczytuje temperaturę powietrza z termometru cieczowego (C); na podstawie instrukcji buduje wiatromierz (C); odczytuje symbole umieszczone na mapie pogody (C); przedstawia stopień zachmurzenia za pomocą symboli (C); przedstawia rodzaj opadów za pomocą symboli (C)	zapisuje temperaturę dodatnią i ujemną (C); omawia sposób pomiaru ilości opadów (B); podaje jednostki, w których wyraża się składniki pogody (A); buduje deszczomierz na podstawie instrukcji (C); prowadzi tygodniowy kalendarz pogody na podstawie obserwacji wybranych składników pogody (C); określa aktualny stopień zachmurzenia nieba na podstawie obserwacji (C); opisuje tęczę (B)	wymienia przyrządy służące do obserwacji meteorologicznych (A); dokonuje pomiaru składników pogody – prowadzi kalendarz pogody (C); przygotowuje możliwą prognozę pogody dla swojej miejscowości na następny dzień (C)	odczytuje prognozę pogody przedstawioną za pomocą znaków graficznych (C); określa kierunek wiatru na podstawie obserwacji (C)	przygotowuje i prezentuje informacje na temat rodzajów wiatru występujących na świecie (C); na podstawie opisu przedstawia – w formie mapy – prognozę pogody dla Polski (D)
	Obserwacja i pomiar składników pogody – lekcja w terenie					

Przedmiotowe Zasady Oceniania z Przyrody w klasie IV
Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. ks. Jana Twardowskiego w Turośli

5. „Wędrówka” Słońca po niebie	Wędrówka” Słońca po niebie	wyjaśnia pojęcia: <i>wschód Słońca</i> , <i>zachód Słońca</i> (B); rysuje „drogę” Słońca na niebie (C); podaje daty rozpoczęcia kalendarzowych pór roku (A); podaje po trzy przykłady zmian zachodzących w przyrodzie ożywionej w poszczególnych porach roku (C)	omawia pozorną wędrówkę Słońca nad widnokregiem (B); omawia zmiany temperatury powietrza w ciągu dnia (B); wyjaśnia pojęcia: <i>równonoc</i> , <i>przesilenie</i> (B); omawia cechy pogody w poszczególnych porach roku (B)	określa zależność między wysokością Słońca a temperaturą powietrza (C); określa zależność między wysokością Słońca a długością cienia (C); wyjaśnia pojęcie <i>górowanie</i> <i>Słońca</i> (B); omawia zmiany w pozornej wędrówce Słońca nad widnokregiem w poszczególnych porach roku (B)	omawia zmiany długości cienia w ciągu dnia (B); porównuje wysokość Słońca nad widnokregiem oraz długość cienia podczas górowania w poszczególnych porach roku (C)	podaje przykłady praktycznego wykorzystania wiadomości dotyczących zmian temperatury i długości cienia w ciągu dnia, np. wybór ubrania, pielęgnacja roślin, ustawienie budy dla psa (B); wymienia fenologiczne pory roku, czyli te, które wyróżnia się na podstawie fazy rozwroju roślinności (A)
	Jak zmieniają się pogoda i przyroda w ciągu roku? – lekcja w terenie					
Dział 3. Poznajemy świat organizmów						
1. Organizmy mają wspólne cechy	Poznajemy budowę i czynności życiowe organizmów	wyjaśnia, po czym rozpoznaje się organizm (B); wymienia przynajmniej trzy czynności życiowe organizmów (A); omawia jedną wybraną przez siebie czynność życiową organizmów (B); odróżnia przedstawione na ilustracji organizmy jednokomórkowe od organizmów wielokomórkowych (C)	wyjaśnia pojęcia: <i>organizm</i> <i>jednokomórkowy</i> , <i>organizm</i> <i>wielokomórkowy</i> (B); podaje charakterystyczne cechy organizmów (A); wymienia czynności życiowe organizmów (A); rozpoznaje na ilustracji wybrane organy/narządy (C)	omawia hierarchiczną budowę organizmów wielokomórkowych (B); charakteryzuje czynności życiowe organizmów (B); omawia cechy rozmnażania płciowego i bezpłciowego (B)	podaje przykłady różnych sposobów wykonywania tych samyh czynności przez organizmy, np. ruch, wzrost (C); porównuje rozmnażanie płciowe z rozmnażaniem bezpłciowym (C)	prezentuje informacje na temat najmniejszych i największych organizmów żyjących na Ziemi (D); omawia podział organizmów na pięć królestw (A)

Przedmiotowe Zasady Oceniania z Przyrody w klasie IV
Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. ks. Jana Twardowskiego w Turośli

2. Organizmy różnią się sposobem odżywiania	W jaki sposób organizmy zdobywają pokarm?	określa, czy podany organizm jest samożywny czy cudzożywny (B); podaje przykłady organizmów cudzożywnych: mięsożernych, roślinożernych i wszystkożernych (B); wskazuje na ilustracji charakterystyczne cechy drapieżników (C) układa łańcuch pokarmowy z podanych organizmów (C); układa jeden łańcuch pokarmowy na podstawie analizy sieci pokarmowej (D)	dzieli organizmy cudzożytne ze względu na rodzaj pokarmu (A); podaje przykłady organizmów roślinożernych (B); dzieli mięsożerców na drapieżniki i padlinożerców (B); wyjaśnia, na czym polega wszystkożerność (B) wyjaśnia, czym są zależności pokarmowe (B); podaje nazwy ogniw łańcucha pokarmowego (A)	wyjaśnia pojęcia: <i>organizm samożywny</i> , <i>organizm cudzożywny</i> (B); wymienia cechy roślinożerców (B); wymienia, podając przykłady, sposoby zdobywania pokarmu przez organizmy cudzożytne (B); podaje przykłady zwierząt odżywiających się szczątkami glebowymi (B); wymienia przedstawicieli pasożytów (A); wyjaśnia nazwy ogniw łańcucha pokarmowego (B); wyjaśnia, co to jest sieć pokarmowa (B)	omawia sposób wytwarzania pokarmu przez rośliny (B); określa rolę, jaką odgrywają w przyrodzie zwierzęta odżywiające się szczątkami glebowymi (C); wyjaśnia, na czym polega pasożytnictwo (B); omawia rolę destruentów w łańcuchu pokarmowym (B)	prezentuje – w dowolnej formie – informacje na temat pasożytnictwa w świecie roślin (D); podaje przykłady obrony przed wrogami w świecie roślin i zwierząt (C); uzasadnia, że zniszczenie jednego z ogniw łańcucha pokarmowego może doprowadzić do wyginięcia innych ogniw (D)
	Poznajemy zależności pokarmowe między organizmami					

Przedmiotowe Zasady Oceniania z Przyrody w klasie IV
Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. ks. Jana Twardowskiego w Turośli

3. Rośliny i zwierzęta wokół nas	Obserwujemy rośliny i zwierzęta	wymienia korzyści wynikające z uprawy roślin w domu i ogrodzie (A); podaje przykłady zwierząt hodowanych przez człowieka w domu (A); podaje przykład drobnego zwierzęcia żyjącego w domu (A); rozpoznaje trzy zwierzęta żyjące w ogrodzie (C)	podaje trzy przykłady roślin stosowanych jako przyprawy do potraw (B); wyjaśnia, dlaczego decyzja o hodowli zwierzęcia powinna być dokładnie przemyślana (B); omawia zasady opieki nad zwierzętami (B); podaje przykłady dzikich zwierząt żyjących w mieście (A); wykonuje zielnik, w którym umieszcza pięć okazów (D)	rozpoznaje wybrane rośliny doniczkowe (C); wyjaśnia, jakie znaczenie ma znajomość wymagań życiowych uprawianych roślin (D); określa cel hodowania zwierząt w domu (B); wyjaśnia, dlaczego nie wszystkie zwierzęta możemy hodować w domu (B); wskazuje źródła informacji na temat hodowanych zwierząt (C); wyjaśnia, dlaczego coraz więcej dzikich zwierząt przybywa do miast (B)	opisuje szkodliwość zwierząt zamieszkujących nasze domy (C); formułuje apel do osób mających zamiar hodować zwierzę lub podarować je w prezencie (D)	prezentuje jedną egzotyczną roślinę (ozdobną lub przyprawową), omawiając jej wymagania życiowe (D); przygotowuje ciekawostki i dodatkowe informacje na temat zwierząt, np. omówienie najszybszych zwierząt (D)
Dział 4. Odkrywamy tajemnice ciała człowieka						
1. Trawienie i wchłanianie pokarmu	Poznajemy składniki pokarmu	podaje przykłady produktów bogatych w białka, cukry, tłuszcze, witaminy (A); omawia znaczenie wody dla organizmu (B)	wymienia składniki pokarmowe (A); przyporządkowuje podane pokarmy do wskazanej grupy pokarmowej (C)	omawia rolę składników pokarmowych w organizmie (B); wymienia produkty zawierające sole mineralne (A)	omawia rolę witamin (B); wymienia wybrane objawy niedoboru jednej z poznanych witamin (B); omawia rolę soli mineralnych w organizmie (B)	przedstawia krótkie informacje na temat sztucznych barwników, aromatów identycznych z naturalnymi, konserwantów znajdujących się w żywności (D)
	Jak przebiega trawienie i wchłanianie pokarmu?	wskazuje na modelu położenie poszczególnych narządów przewodu pokarmowego (C);	wymienia narządy budujące przewód pokarmowy (A); omawia rolę układu pokarmowego (B);	wyjaśnia pojęcie trawienie (B); opisuje drogę pokarmu w organizmie (B);	wyjaśnia rolę enzymów trawiennych (B); wskazuje narządy, w których zachodzi mechaniczne	omawia rolę narządów wspomagających trawienie (B); wymienia czynniki, które mogą negatywnie wpłynąć na

Przedmiotowe Zasady Oceniania z Przyrody w klasie IV

Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. ks. Jana Twardowskiego w Turośli

		wyjaśnia, dlaczego należy dokładnie żuć pokarm (B); uzasadnia konieczność mycia rąk przed każdym posiłkiem (C)	podaje zasady higieny układu pokarmowego (A)	omawia, co dzieje się w organizmie po zakończeniu trawienia pokarmu (B)	i chemiczne przekształcanie pokarmu (C)	funkcjonowanie wątroby lub trzustki (A)
2. Układ krwionośny transportuje krew	Jaką rolę odgrywa układ krwionośny?	wskazuje na schemacie serce i naczynia krwionośne (C); wymienia rodzaje naczyń krwionośnych (A); mierzy puls (C); podaje dwa przykłady zachowań korzystnie wpływających na pracę układu krążenia (C)	omawia rolę serca i naczyń krwionośnych (B); pokazuje na schemacie poszczególne rodzaje naczyń krwionośnych (C)	wymienia funkcje układu krwionośnego (B); wyjaśnia, czym jest tętno (B); omawia rolę układu krwionośnego w transporcie substancji w organizmie (C); proponuje zestaw prostych ćwiczeń poprawiających funkcjonowanie układu krwionośnego (D)	wyjaśnia, jak należy dbać o układ krwionośny (B); podaje przykłady produktów żywnościowych korzystnie wpływających na pracę układu krwionośnego (C)	prezentuje – w dowolnej formie – informacje na temat składników krwi (B) i grup krwi (D)
3. Układ oddechowy zapewnia wymianę gazową	Jak oddychamy?	pokazuje na modelu lub planszy dydaktycznej położenie narządów budujących układ oddechowy (C); wymienia zasady higieny układu oddechowego (B)	wymienia narządy budujące drogi oddechowe (A); wyjaśnia, co dzieje się z powietrzem podczas wędrówki przez drogi oddechowe (B); określa rolę układu oddechowego (A); opisuje zmiany w wyglądzie części piersiowej tułowia podczas wdechu i wydechu (C)	określa cel wymiany gazowej (B); omawia rolę poszczególnych narządów układu oddechowego (B); wyjaśnia, dlaczego drogi oddechowe są wyściełane przez komórki z rzęskami (B)	wyjaśnia, na czym polega współpraca układów pokarmowego, krwionośnego i oddechowego (B); wykonuje schematyczny rysunek ilustrujący wymianę gazową zachodzącą w płucach (C)	ilustruje wymianę gazową zachodzącą w komórkach ciała (C); planuje i prezentuje doświadczenie potwierdzające obecność pary wodnej w wydychanym powietrzu (D)
4. Szkielet i mięśnie	Jakie układy narządów	wskazuje na sobie, modelu lub planszy	wymienia elementy budujące układ ruchu	rozdziela rodzaje połączeń kości (C);	porównuje zakres ruchów stawów:	wyjaśnia, dlaczego

Przedmiotowe Zasady Oceniania z Przyrody w klasie IV
Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. ks. Jana Twardowskiego w Turośli

umożliwiają ruch	umożliwiają organizmowi ruch?	elementy szkieletu (C); wyjaśnia pojęcie <i>stawy</i> (B); omawia dwie zasady higieny układu ruchu (B)	(A); podaje nazwy i wskazuje główne elementy szkieletu (C); wymienia trzy funkcje szkieletu (A); wymienia zasady higieny układu ruchu (A)	podaje nazwy głównych stawów u człowieka (A); wyjaśnia, w jaki sposób mięśnie są połączone ze szkieletem (B)	barkowego, biodrowego i kolanowego (D); na modelu lub planszy wskazuje kości o różnych kształtach (C); omawia pracę mięśni szkieletowych (C)	należy szczególnie dbać o prawidłową postawę ciała (B); omawia działanie mięśni budujących narządy wewnętrzne (B)
5. Układ nerwowy kontroluje pracę organizmu	Jak organizm odbiera informacje z otoczenia? Narząd wzroku	wskazuje na planszy położenie układu nerwowego (C); wskazuje na planszy lub modelu położenie narządów zmysłów (C); wymienia zadania narządów smaku i powonienia (A); wymienia, podając przykłady, rodzaje smaków (A); wymienia dwa zachowania wpływające niekorzystnie na układ nerwowy (A)	omawia rolę poszczególnych narządów zmysłów (B); omawia rolę skóry jako narządu zmysłu (B); wymienia zasady higieny oczu i uszu (B)	omawia, korzystając z planszy, w jaki sposób powstaje obraz oglądanego obiektu (C); wskazuje na planszy elementy budowy oka: soczewkę, siatkówkę i źrenicę (C); wskazuje na planszy małżowinę uszną, przewód słuchowy i błonę bębenkową (C); omawia zasady higieny układu nerwowego (B)	wymienia zadania mózgu, rdzenia kręgowego i nerwów (A); wyjaśnia, w jaki sposób układ nerwowy odbiera informacje z otoczenia (B) podaje wspólną cechę narządów węchu i smaku (A); wskazuje na planszy drogę informacji dźwiękowych (C); uzasadnia, że układ nerwowy koordynuje pracę wszystkich narządów zmysłów (D); na podstawie doświadczenia formułuje wniosek dotyczący zależności między zmysłem smaku a zmysłem powonienia (C)	podaje przykłady skutków uszkodzenia układu nerwowego (A); prezentuje informacje na temat wad wzroku lub słuchu (D)
	Jak organizm odbiera informacje z otoczenia? Narządy: węchu, smaku, słuchu i dotyku					
6. Układ rozrodczy umożliwia wydawanie na świat potomstwa	Jak jest zbudowany układ rozrodczy?	wskazuje na planszy położenie narządów układu rozrodczego (C); rozpoznaje komórki rozrodcze: męską i żeńską (C);	wymienia narządy tworzące żeński i męski układ rozrodczy (A); określa rolę układu rozrodczego (A);	omawia rolę poszczególnych narządów układu rozrodczego (C)	wyjaśnia przyczyny różnic w budowie układu rozrodczego żeńskiego i męskiego (C); omawia przebieg rozwoju nowego organizmu (A)	prezentuje informacje na temat roli kobiet i mężczyzn w rodzinie i społeczeństwie na przestrzeni kilku pokoleń, np. omawia

Przedmiotowe Zasady Oceniania z Przyrody w klasie IV
Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. ks. Jana Twardowskiego w Turośli

		wyjaśnia pojęcie <i>zapłodnienie</i> (B)	omawia zasady higieny układu rozrodczego (B); wskazuje na planszy miejsce rozwoju nowego organizmu (C)		wskazuje na planszy narządy układu rozrodczego męskiego i układu rozrodczego żeńskiego (C)	zajęcia prababci, babci, mamy, starszej siostry itp. (D)
7. Dojrzewanie to czas wielkich zmian	Dojrzewanie to czas wielkich zmian	podaje przykłady zmian w organizmie świadczących o rozpoczęciu okresu dojrzewania u własnej płci (A); podaje dwa przykłady zmian w funkcjonowaniu skóry w okresie dojrzewania (B)	wymienia zmiany fizyczne zachodzące w okresie dojrzewania u dziewcząt i chłopców (A); omawia zasady higieny, których należy przestrzegać w okresie dojrzewania (B)	opisuje zmiany psychiczne zachodzące w okresie dojrzewania (B)	wyjaśnia na przykładach, czym jest odpowiedzialność (B)	prezentuje informacje dotyczące zagrożeń, na które mogą być narażone dzieci w okresie dojrzewania (D)
Dział 5. Odkrywamy tajemnice zdrowia						
1. Zdrowy styl życia	Jak dbać o higienę?	wymienia co najmniej trzy zasady zdrowego stylu życia (A); korzystając z piramidy zdrowego żywienia, wskazuje produkty, które należy spożywać w dużych i w małych ilościach (C); wyjaśnia, dlaczego ważna jest czystość rąk (B); omawia sposoby dbania o zęby (C); wymienia dwie zasady bezpieczeństwa podczas zabaw na	podaje zasady prawidłowego odżywiania (A); wyjaśnia, dlaczego należy dbać o higienę skóry (B); opisuje sposób pielęgnacji paznokci (B); wyjaśnia, na czym polega właściwy dobór odzieży (B) podaje przykłady wypoczynku czynnego i wypoczynku biernego (B)	wymienia wszystkie zasady zdrowego stylu życia (A); wyjaśnia rolę aktywności fizycznej w zachowaniu zdrowia (B); opisuje sposób pielęgnacji skóry – ze szczególnym uwzględnieniem okresu dojrzewania (C); wyjaśnia, na czym polega higiena jamy ustnej (B)	wyjaśnia, czym jest zdrowy styl życia (B); omawia skutki niewłaściwego odżywiania się (B); wyjaśnia, na czym polega higiena osobista (B); podaje sposoby na uniknięcie zakażenia się grzybicą (A)	przygotowuje propozycję prawidłowego jadłospisu na trzy dni, który będzie odpowiedni w okresie dojrzewania (D)

Przedmiotowe Zasady Oceniania z Przyrody w klasie IV
Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. ks. Jana Twardowskiego w Turośli

		świeżym powietrzu (A)				
2. Choroby zakaźne i pasożytnicze	Poznajemy choroby zakaźne	wymienia drogi wnikania do organizmu człowieka drobnoustrojów chorobotwórczych i zwierząt pasożytniczych (A); wymienia trzy zasady, których przestrzeganie pozwoli uniknąć chorób przenoszonych drogą oddechową (A); wymienia trzy zasady, których przestrzeganie pozwoli uniknąć chorób przenoszonych przez uszkodzoną skórę (A); wymienia trzy zasady, których przestrzeganie pozwoli uniknąć chorób przenoszonych drogą pokarmową (A)	wymienia przyczyny chorób zakaźnych (A); wymienia nazwy chorób przenoszonych drogą oddechową (A); omawia objawy wybranej choroby przenoszonej drogą oddechową (B); omawia przyczyny zatruc (B); określa zachowania zwierzęcia, które mogą świadczyć o tym, że jest ono chore na wściekliznę (C)	wyjaśnia, czym są szczepionki (B); wymienia sposoby zapobiegania chorobom przenoszonym drogą oddechową (A); wymienia szkody, które pasożyty powodują w organizmie (A); omawia objawy zatruc (B)	porównuje objawy przebiegu z objawami grypy i anginy (C); klasyfikuje pasożyty na wewnętrzne i zewnętrzne, podaje ich przykłady (C); charakteryzuje pasożyty wewnętrzne człowieka (C); opisuje objawy wybranych chorób zakaźnych (B); wymienia drobnoustroje mogące wnikać do organizmu przez uszkodzoną skórę (B)	przygotowuje informacje na temat objawów boreliozy i sposobów postępowania w przypadku zachorowania na nią (D)
3. Jak postępować w niebezpiecznych sytuacjach?	Jak uniknąć niebezpiecznych sytuacji w naszym otoczeniu?	wymienia zjawiska pogodowe, które mogą stanowić zagrożenie (A); odróżnia muchomora sromotnikowego od innych grzybów (C); określa sposób postępowania po użądleniu (A)	określa zasady postępowania w czasie burzy, gdy przebywa się w domu lub poza nim (A); rozpoznaje owady, które mogą być groźne (C)	wymienia charakterystyczne cechy muchomora sromotnikowego (A); wymienia objawy zatrucia grzybami (A)	omawia sposób postępowania po ukąszeniu przez żmiję (B); rozpoznaje dziko rosnące rośliny trujące (C)	prezentuje plakat ostrzegający o niebezpieczeństwach w swojej okolicy (D)
	Niebezpieczeństwa i pierwsza pomoc w domu	omawia zasady postępowania podczas pielęgnacji roślin	podaje przykłady trujących roślin hodowanych w domu	omawia zasady pierwszej pomocy po kontakcie ze	omawia zasady postępowania w przypadku oparzeń (B)	

Przedmiotowe Zasady Oceniania z Przyrody w klasie IV
Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. ks. Jana Twardowskiego w Turośli

		hodowanych w domu (B); podaje przykłady środków czystości, które stwarzają zagrożenia dla zdrowia (A); wymienia rodzaje urazów skóry (A)	(A); przyporządkowuje nazwę zagrożenia do symboli umieszczanych na opakowaniach (C); omawia sposób postępowania w wypadku otarć i skaleczeń (B)	środkami czystości (B)		
4. Czym jest uzależnienie	Uzależnienia i ich skutki	podaje przynajmniej dwa przykłady negatywnego wpływu dymu tytoniowego i alkoholu na organizm człowieka (B); opisuje zachowanie świadczące o mogącym rozwinąć się uzależnieniu od komputera lub telefonu (B); prezentuje zachowanie asertywne w wybranej sytuacji (C)	podaje przykłady substancji, które mogą uzależniać (A); podaje przykłady skutków działania alkoholu na organizm (B); podaje przykłady sytuacji, w których należy zachować się asertywnie (C)	wyjaśnia, na czym polega palenie bierne (B); wymienia skutki przyjmowania narkotyków (B); wyjaśnia, czym jest asertywność (B)	wyjaśnia, czym jest uzależnienie (B); charakteryzuje substancje znajdujące się w dymie papierosowym (C); uzasadnia konieczność zachowań sertywnych (D); uzasadnia, dlaczego napoje energetyzujące nie są obojętne dla zdrowia (C)	przygotowuje informacje na temat pomocy osobom uzależnionym (D); prezentuje informacje na temat możliwych przyczyn, postaci i profilaktyki chorób nowotworowych (D)
Dział 6. Orientujemy się w terenie						
1. Co pokazujemy na planach?	Co to jest plan?	oblicza wymiary biurka w skali 1 : 10 (C); rysuje plan biurka w skali 1 : 10 (C)	wyjaśnia, jak powstaje plan (B); rysuje plan dowolnego przedmiotu (wymiaru przedmiotu podzielne bez reszty przez 10) w skali 1 : 10 (C)	wyjaśnia pojęcie <i>skala liczbowa</i> (B); oblicza wymiary przedmiotu w różnych skalach, np. 1 : 5, 1 : 20, 1 : 50; wykonuje szkic terenu szkoły (D)	rysuje plan pokoju w skali 1 : 50 (C); dobiera skalę do wykonania planu dowolnego obiektu (D); wykonuje szkic okolic szkoły (D)	wyjaśnia pojęcia: <i>skala mianowana</i> , <i>podziałka liniowa</i> (B)
2. Jak czytamy plany i mapy?	Czytamy plan miasta i mapę turystyczną	wymienia rodzaje map (A); odczytuje informacje zapisane w legendzie planu (C)	wyjaśnia pojęcia: <i>mapa</i> i <i>legenda</i> (B); określa przeznaczenie planu miasta i mapy turystycznej (B);	opisuje słowami fragment terenu przedstawiony na planie lub mapie (D); przygotowuje zbiór	porównuje dokładność planu miasta i mapy turystycznej (D); odszukuje na mapie wskazane obiekty (C)	rysuje fragment drogi do szkoły, np. ulicy, zmniejszając jej wymiary (np. 1000 razy) i używając właściwych

Przedmiotowe Zasady Oceniania z Przyrody w klasie IV
Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. ks. Jana Twardowskiego w Turośli

			rozpoznaje obiekty przedstawione na planie lub mapie za pomocą znaków kartograficznych (C/D)	znaków kartograficznych dla planu lub mapy najbliższej okolicy (C)		znaków kartograficznych (D)
3. Jak się orientować w terenie?	Jak się orientować w terenie?	wskazuje kierunki geograficzne na mapie (C); odszukuje na planie okolicy	określa położenie innych obiektów na mapie w stosunku do podanego obiektu (C); opowiada, jak zorientować plan lub mapę za pomocą kompasu (B)	wyjaśnia, na czym polega orientowanie planu lub mapy (B); orientuje plan lub mapę za pomocą kompasu (C)	orientuje mapę za pomocą obiektów w terenie (C)	dostosowuje sposób orientowania mapy do otaczającego terenu (D)
	Ćwiczmy orientowanie się w terenie – lekcja w terenie	wskazany obiekt, np. kościół, szkołę (C)				
Dział 7. Poznajemy krajobraz najbliższej okolicy						
1. Rodzaje krajobrazów	Co to jest krajobraz?	rozpoznaje na zdjęciach rodzaje krajobrazów (C); podaje przykłady krajobrazu naturalnego (B); wymienia nazwy krajobrazów kulturowych (B); określa rodzaj krajobrazu najbliższej okolicy (D)	wyjaśnia, do czego odnoszą się nazwy krajobrazów (B); wymienia rodzaje krajobrazów: naturalny, kulturowy (A); wyjaśnia pojęcie <i>krajobraz kulturowy</i> (B); wskazuje w krajobrazie najbliższej okolicy składniki, które są wytworami człowieka (C)	wyjaśnia pojęcie <i>krajobraz</i> (B); wymienia składniki, które należy uwzględnić, opisując krajobraz (A); omawia cechy poszczególnych krajobrazów kulturowych (B); wskazuje składniki naturalne w krajobrazie najbliższej okolicy (D)	opisuje krajobraz najbliższej okolicy (D)	wskazuje pozytywne i negatywne skutki przekształcenia krajobrazu najbliższej okolicy (D)
		rozpoznaje na ilustracji formy terenu (C); wyjaśnia, czym są równiny (B); wykonuje modele wzniesienia i doliny (C)	omawia na podstawie ilustracji elementy wzniesienia (C); wskazuje formy terenu w krajobrazie najbliższej okolicy (D)	opisuje wklęsłe formy terenu (B); opisuje formy terenu dominujące w krajobrazie najbliższej okolicy (D)	klasyfikuje wzniesienia na podstawie ich wysokości (A); omawia elementy doliny (A)	przygotuje krótką prezentację o najciekawszych formach terenu w Polsce, w Europie, na świecie (D)

Przedmiotowe Zasady Oceniania z Przyrody w klasie IV
Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. ks. Jana Twardowskiego w Turośli

3. Czy wszystkie skały są twarde?	Czy wszystkie skały są twarde?	przyporządkowuje jedną/dwie pokazane skały do poszczególnych grup (C)	podaje nazwy grup skał (A); podaje przykłady skał litych, zwięzłych i luźnych (B)	opisuje budowę skał litych, zwięzłych i luźnych (C); rozpoznaje co najmniej jedną skałę występującą w najbliższej okolicy (C/D)	opisuje skały występujące w najbliższej okolicy (D); omawia proces powstawania gleby (B)	przygotowuje kolekcję skał z najbliższej okolicy wraz z ich opisem (D)
4. Wody słodkie i wody słone	Wody słodkie i wody słone	podaje przykłady wód słonych (B); wskazuje na mapie przykład wód stojących i płynących w najbliższej okolicy (D)	podaje przykłady wód słodkich – w tym wód powierzchniowych (B); wskazuje różnice między oceanem a morzem (B); na podstawie ilustracji rozróżnia rodzaje wód stojących i płynących (C/D); wymienia różnice między jeziorem a stawem (C)	wyjaśnia pojęcia: <i>wody słodkie</i> , <i>wody słone</i> (B); wykonuje schemat podziału wód powierzchniowych (C); omawia warunki niezbędne do powstania jeziora (B); porównuje rzekę z kanałem śródlądowym (C)	charakteryzuje wody słodkie występujące na Ziemi (C); omawia, jak powstają bagna (B); charakteryzuje wody płynące (C)	prezentuje informacje typu „naj” – najdłuższa rzeka, największe jezioro, największa głębina oceaniczna (D); wyjaśnia, czym są lodowce i lądolody (B)
5. Krajobraz wczoraj i dziś	Krajobraz wczoraj i dziś	rozpoznaje na zdjęciach krajobraz kulturowy (C); podaje dwa/trzy przykłady zmian w krajobrazie najbliższej okolicy (D)	wymienia, podając przykłady, od jakich nazw pochodzą nazwy miejscowości (A); podaje przykłady zmian w krajobrazach kulturowych (B)	omawia zmiany w krajobrazie wynikające z rozwoju rolnictwa (B); omawia zmiany w krajobrazie związane z rozwojem przemysłu (A); wyjaśnia pochodzenie nazwy swojej miejscowości (C)	podaje przykłady działalności człowieka, które prowadzą do przekształcenia krajobrazu (B); wskazuje źródła, z których można uzyskać informacje o historii swojej miejscowości (A)	przygotowuje plakat lub prezentację multimedialną na temat zmian krajobrazu na przestrzeni dziejów (A); przygotowuje prezentację multimedialną lub plakat pt. „Moja miejscowość dawniej i dziś” (D)
6. Obszary i obiekty chronione	Obszary i obiekty chronione	wymienia dwie/trzy formy ochrony przyrody w Polsce (A); podaje dwa/trzy	wyjaśnia, czym są parki narodowe (B); podaje przykłady obiektów, które są	wyjaśnia cel ochrony przyrody (B); wyjaśnia, czym są rezerваты przyrody	wskazuje różnice między parkiem narodowym a parkiem krajobrazowym (C); na podstawie mapy	prezentuje – w dowolnej formie – informacje na temat ochrony przyrody w najbliższej okolicy:

Przedmiotowe Zasady Oceniania z Przyrody w klasie IV
Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. ks. Jana Twardowskiego w Turośli

		przykłady ograniczeń obowiązujących na obszarach chronionych (B); wyjaśnia, na czym polega ochrona ścisła (B)	pomnikami przyrody (B); omawia sposób zachowania się na obszarach chronionych (B)	(B); wyjaśnia różnice między ochroną ścisłą a ochroną czynną (B); podaje przykład obszaru chronionego lub pomnika przyrody znajdującego się w najbliższej okolicy (A)	w podręczniku lub atlasie podaje przykłady pomników przyrody ożywionej i nieożywionej na terenie Polski i swojego województwa (D)	gminie, powiecie lub województwie (D)
Dział 8. Odkrywamy tajemnice życia w wodzie i na lądzie						
1. Warunki życia w wodzie	Poznajemy warunki życia w wodzie	podaje trzy przystosowania ryb do życia w wodzie (A); wymienia dwa przykłady innych przystosowań organizmów do życia w wodzie (A)	omawia, podając przykłady, przystosowania zwierząt do życia w wodzie (B); wyjaśnia, dzięki czemu zwierzęta wodne mogą przetrwać zimę (B)	omawia, podając przykłady, przystosowania roślin do ruchu wód (B); omawia sposób pobierania tlenu przez organizmy wodne (B)	wyjaśnia pojęcie <i>plankton</i> (B); charakteryzuje, podając przykłady, przystosowania zwierząt do ruchu wody (B)	prezentuje informacje o największych organizmach żyjących w środowisku wodnym (D)
2. Z biegiem rzeki	Poznajemy rzekę	wskazuje na ilustracji elementy rzeki: źródło, bieg górny, bieg środkowy, bieg dolny, ujście (C/D)	podaje dwie/trzy nazwy organizmów żyjących w górnym, środkowym i dolnym biegu rzeki (A); omawia warunki panujące w górnym biegu rzeki (A)	wymienia cechy, którymi różnią się poszczególne odcinki rzeki (B); porównuje warunki życia w poszczególnych biegach rzeki (C); omawia przystosowania organizmów żyjących w górnym, środkowym i dolnym biegu rzeki (B)	porównuje świat roślin oraz zwierząt w górnym, środkowym i dolnym biegu rzeki (C); rozpoznaje na ilustracjach organizmy charakterystyczne dla każdego z biegów rzeki (C)	podaje przykłady pozytywnego i negatywnego wpływu rzek na życie i gospodarkę człowieka (D)
3. Życie w jeziorze	Poznajemy warunki życia w jeziorze	przyporządkowuje na schematycznym rysunku odpowiednie nazwy do stref życia w	podaje nazwy stref życia w jeziorze (A); wymienia grupy roślin żyjących	charakteryzuje przystosowania roślin do życia w strefie przybrzeżnej	wyjaśnia pojęcie <i>plankton</i> (B); charakteryzuje poszczególne strefy	przygotowuje prezentację na temat trzech/czterech organizmów tworzących

Przedmiotowe Zasady Oceniania z Przyrody w klasie IV
Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. ks. Jana Twardowskiego w Turośli

		jeziorze (C); odczytuje z ilustracji nazwy dwóch/trzech organizmów żyjących w poszczególnych strefach jeziora (C)	w strefie przybrzeżnej (A); rozpoznaje na ilustracjach pospolite rośliny wodne przytwierdzone do podłoża (C)	(C); wymienia czynniki warunkujące życie w poszczególnych strefach jeziora (A); wymienia zwierzęta żyjące w strefie przybrzeżnej (A); charakteryzuje przystosowania ptaków i ssaków do życia w strefie przybrzeżnej (C)	jeziora (C); rozpoznaje na ilustracjach pospolite zwierzęta związane z jeziorami (C); układa z poznanych organizmów łańcuch pokarmowy występujący w jeziorze (C)	plankton (D); prezentuje informacje „naj” na temat jezior w Polsce, w Europie i na świecie (D)
4. Warunki życia na lądzie	Warunki życia na lądzie	wymienia czynniki warunkujące życie na lądzie (A); omawia przystosowania zwierząt do zmian temperatury (B)	omawia przystosowania roślin do niskiej lub wysokiej temperatury (B)	charakteryzuje przystosowania roślin i zwierząt zabezpieczające je przed utratą wody (B); wymienia przykłady przystosowań chroniących zwierzęta przed działaniem wiatru (A); opisuje sposoby wymiany gazowej u zwierząt lądowych (B)	omawia negatywną i pozytywną rolę wiatru w życiu roślin (B); charakteryzuje wymianę gazową u roślin (B); wymienia przystosowania roślin do wykorzystania światła (A)	prezentuje informacje na temat przystosowań dwóch/trzech gatunków roślin lub zwierząt do życia w ekstremalnych warunkach lądowych (C)
5. Las ma budowę warstwową	Poznajemy budowę lasu i panujące w nim warunki	wskazuje warstwy lasu na planszy dydaktycznej lub ilustracji (C); wymienia po dwa gatunki organizmów żyjących w dwóch wybranych warstwach lasu (A); podaje trzy	podaje nazwy warstw lasu (A); omawia zasady zachowania się w lesie (B); rozpoznaje pospolite organizmy żyjące w poszczególnych warstwach lasu (C); rozpoznaje pospolite	omawia wymagania środowiskowe wybranych gatunków zwierząt żyjących w poszczególnych warstwach lasu (C)	charakteryzuje poszczególne warstwy lasu, uwzględniając czynniki abiotyczne oraz rośliny i zwierzęta żyjące w tych warstwach (C)	prezentuje informacje o życiu wybranych organizmów leśnych (innych niż omawiane na lekcji) z uwzględnieniem ich przystosowań do życia w danej warstwie lasu (C)
	Jakie organizmy spotykamy w lesie? – lekcja w terenie					

Przedmiotowe Zasady Oceniania z Przyrody w klasie IV

Szkola Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. ks. Jana Twardowskiego w Turości

		zasady zachowania się w lesie (A)	grzyby jadalne (C)			
6. Jakie drzewa rosną w lesie?	Poznajemy różne drzewa	podaje po dwa przykłady drzew iglastych i liściastych (A); rozpoznaje dwa drzewa iglaste i dwa liściaste (C)	porównuje wygląd igieł sosny z igłami świerka (C); wymienia cechy budowy roślin iglastych ułatwiające ich rozpoznawanie, np. kształt i liczba igieł, kształt i wielkość szyszek (B); wymienia cechy ułatwiające rozpoznawanie drzew liściastych (B)	porównuje drzewa liściaste z drzewami iglastymi (C); rozpoznaje rosnące w Polsce rośliny iglaste (C); rozpoznaje przynajmniej sześć gatunków drzew liściastych (C); wymienia typy lasów rosnących w Polsce (A)	podaje przykłady drzew rosnących w lasach liściastych, iglastych i mieszanych (A)	prezentuje informacje na temat roślin iglastych pochodzących z innych regionów świata, które są uprawiane w polskich ogrodach (D)
7. Na łące	Na łące	podaje dwa przykłady znaczenia łąki (A); wyjaśnia, dlaczego nie wolno wypalać traw (B); rozpoznaje przynajmniej trzy gatunki poznanych roślin łąkowych (C)	wymienia cechy łąki (A); wymienia zwierzęta mieszkające na łące i żerujące na niej (A); przedstawia w formie łańcucha pokarmowego proste zależności pokarmowe między organizmami żyjącymi na łące (C)	omawia zmiany zachodzące na łące w różnych porach roku (B); rozpoznaje przynajmniej pięć gatunków roślin występujących na łące (C); wyjaśnia, w jaki sposób ludzie wykorzystują łąki (B)	przyporządkowuje nazwy gatunków roślin do charakterystycznych barw łąki (C); uzasadnia, że łąka jest środowiskiem życia wielu zwierząt (C)	wykonuje zielnik z poznanych na lekcji roślin łąkowych (C) lub innych roślin (D)
8. Na polu uprawnym	Na polu uprawnym	wymienia nazwy zbóż (A); rozpoznaje na ilustracjach owies, pszenicę i żyto (C); podaje przykłady warzyw uprawianych na polach (A); wymienia nazwy dwóch szkodników	omawia sposoby wykorzystywania roślin zbożowych (B); rozpoznaje nasiona trzech zbóż (C); wyjaśnia, które rośliny nazywamy chwastami (B); uzupełnia brakujące	wyjaśnia pojęcia: <i>zboża ozime</i> , <i>zboża jare</i> (B); podaje przykłady wykorzystywania uprawianych warzyw (B); wymienia sprzymierzeńców człowieka w walce	podaje przykłady innych upraw niż zboża i warzywa, wskazując sposoby ich wykorzystywania (B); przedstawia zależności występujące na polu w formie co najmniej dwóch łańcuchów	wyjaśnia, czym jest walka biologiczna (B); prezentuje informacje na temat korzyści i zagrożeń wynikających ze stosowania chemicznych środków zwalczających szkodniki (D)

Przedmiotowe Zasady Oceniania z Przyrody w klasie IV
Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. ks. Jana Twardowskiego w Turośli

		upraw polowych (A)	ogniwa w łańcuchach pokarmowych organizmów żyjących na polu (C)	ze szkodnikami upraw polowych (B)	pokarmowych (C); rozpoznaje zboża rosnące w najbliższej okolicy (D)	
--	--	--------------------	---	-----------------------------------	---	--

IX. ZASADY OCENIANIA UCZNIÓW ZE SPECYFICZNYMI TRUDNOSCAMI W NAUCE

1. Uczniowie posiadający opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się oraz uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego są oceniani z uwzględnieniem zaleceń poradni.
2. Nauczyciel dostosowuje wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia posiadającego opinię z poradni psychologiczno-pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się
3. Zakres wymagań edukacyjnych **dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną** zawarty jest w rozkładzie nauczania przyrody.

X. SPOSOBY DOSTOSOWANIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH NA LEKCJACH PRZYRODY

Rodzaje dysfunkcji:

- a). **DYSKALKULIA** - oceniany tok rozumowania, a nie techniczną stronę liczenia.
 - o Dostosowanie wymagań będzie dotyczyło tylko formy sprawdzania wiedzy poprzez koncentrację na prześledzeniu toku rozumowania zadania.
- b). **DYSGRAFIA** - dostosowanie wymagań będzie dotyczyło formy sprawdzania wiedzy a nie treści.
 - o Wymagania merytoryczne, co do oceny pracy pisemnej, takie same jak dla innych uczniów.
 - o Nie oceniamy czytelności ich rysunków a jedynie ich poprawność
- c). **DYSLEKSJA** - dostosowanie wymagań w formie prostych i krótkich poleceń, czytanie polecenia na głos, objaśnienie dłuższych poleceń
- d). Inne rodzaje dysfunkcji zgodnie ze wskazaniem poradni –
- e). **UCZEŃ ZE SPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ NIŻSZĄ OD PRZECIĘTNEJ**, obniżenie wymagań, które obejmują wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej.

- Prace odbywają się przy pomocy nauczyciela, obejmują m.in. niewielkie partie materiału o mniejszym stopniu trudności, polecenia są podawane w prostej formie, unikanie trudnych pojęć, wolniejsze tempo pracy, odrębne instruowanie ucznia, zadawanie do domu tyle ile jest w stanie zrobić samodzielnie.

Dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia:

1. ze specyficznymi trudnościami w czytaniu i pisaniu (dysleksja)

a). Zaburzenia funkcji słuchowo-językowych:

- naukę **nazw geograficznych, definicji , terminologii z dziedziny biologii chemii i fizyki**, rozłożyć w czasie, często przypominać i utrwałać,
- nie wyrywać do natychmiastowej odpowiedzi, przygotować wcześniej zapowiedź, że uczeń będzie pytany,
- w trakcie rozwiązywania zadań tekstowych sprawdzać, czy uczeń przeczytał treść zadania i czy prawidłowo ją zrozumiał, w razie potrzeby udzielać dodatkowych wskazówek,
- w czasie sprawdzianów zwiększyć ilość czasu na rozwiązanie zadań,
- można też dać uczniowi do rozwiązania w domu podobne zadania.

b). Objawy zaburzeń funkcji wzrokowo- przestrzennych, integracji percepcyjno – motorycznej i lateralizacji:

- uwzględniać trudności związane z **czytaniem map, określaniem kierunków, interpretowaniem wykresów i schematów, przedstawianiem cyfr**, itp.,
- materiał sprawiający trudność dłużej utrwałać, dzielić na mniejsze porcje,
- oceniać tok rozumowania, nawet gdyby ostateczny wynik zadania był błędny i odwrotnie – oceniać dobrze, jeśli wynik zadania jest prawidłowy, choćby strategia dojścia do niego była niezbyt jasna , gdyż uczniowie dyslektyczni często prezentują styl dochodzenia do rozwiązania niedostępny innym osobom, będący na wyższym poziomie kompetencji,

2. z odchyleniami rozwojowymi i o sprawności niższej od przeciętnej:

- przerabianie niewielkich partii materiału i o mniejszym stopniu trudności,
- pozostawianie więcej czasu na jego utrwalenie,

- podawanie poleceń w prostszej formie, unikanie trudnych czy bardzo abstrakcyjnych pojęć,
- częste odwoływanie się do konkretnego, przykładu,
- unikanie pytań problemowych, przekrojowych,
- wolniejsze tempo pracy,
- szerokie stosowanie zasady pogładowości,
- w miarę możliwości odrębne instruowanie dzieci,
- zadawanie do domu tyle, ile dziecko jest w stanie wykonać samodzielnie,
- częste pozytywne motywowanie ucznia.

XI. SPOSOBY POPRAWY UZYSKIWANYCH WYNIKÓW

1. Uczeń ma możliwość poprawienia oceny niedostatecznej i dopuszczającej otrzymanej w wyniku pracy klasowej i innych prac pisemnych w terminie nie przekraczającym tygodnia od chwili ocenienia i omówienia.
2. Uczeń ma możliwość poprawienia innej oceny z pracy klasowej raz w semestrze.
3. Ocena, jaką uczeń otrzyma poprawiając prace klasową, jest oceną ostateczną, nawet jeśli jest niższa.
4. Uczeń nieobecny w ustalonym dniu poprawy powinien napisać pracę klasową w terminie dwóch tygodni. Formę i sposób poprawy pracy klasowej określa nauczyciel przyrody.

XII. WARUNKI I TRYB UZYSKANIA WYŻSZYCH NIŻ PRZEWIDYWANE ROCZNYCH OCEN KLASYFIKACYJNYCH

1. Uczeń ma prawo do ubiegania się o wyższą niż przewidywana roczną ocenę klasyfikacyjną, jeśli spełnione są wszystkie poniższe warunki:
 - a. Co najmniej połowa ocen z prac pisemnych nie jest niższa niż ocena, o którą ubiega się uczeń.
 - b. Pozostałe oceny z prac pisemnych nie są niższe od oceny, o którą ubiega się uczeń, o więcej niż o jeden stopień.
 - c. Uczeń może mieć co najwyżej jedną ocenę niedostateczną z prac domowych w okresie.
 - d. Uczeń może ubiegać się o ocenę o jeden stopień wyższą od przewidywanej.

2. Jeżeli spełnione są powyższe warunki, to na wniosek ucznia lub jego rodziców (prawnych opiekunów) zgłoszony do dwóch dni po przedstawieniu uczniowi propozycji oceny, uczeń może pisać (w terminie ustalonym przez nauczyciela) sprawdzian poprawkowy, obejmujący materiał całego roku.
3. Aby uczeń otrzymał ocenę, o którą się ubiega, powinien ze sprawdzianu poprawkowego uzyskać stopień nie niższy od tej oceny.
4. Ocena uzyskana w wyniku sprawdzianu poprawkowego jest ostateczna.
5. Warunki powyższe nie dotyczą przypadku, gdy przewidywaną oceną roczną jest ocena niedostateczna. W tej sytuacji, w terminie ustalonym przez nauczyciela, uczeń może pisać sprawdzian poprawkowy z całego roku.
6. Ocena uzyskana w wyniku takiego sprawdzianu może być co najwyżej oceną dopuszczającą.
7. Jeżeli uczeń nie otrzyma oceny pozytywnej ze sprawdzianu poprawkowego, utrzymana jest ocena niedostateczna. Ocena taka może być zmieniona tylko w wyniku egzaminu poprawkowego.

XIII. DODATKOWE ZADANIA PODLEGAJĄCE OCENIE

1. Uczeń ma możliwość zdobycia ocen za wykonanie dodatkowych zadań (1-2 w semestrze).
2. Tematykę pracy wyznacza nauczyciel przedmiotu bądź wybiera ją sam uczeń.

XIV. WARUNKI NADROBIENIA BRAKÓW WYNIKŁYCH Z PRZYCZYN LOSOWYCH

1. Uczeń, który opuścił lekcje, ma obowiązek nadrobić braki w wiadomościach, zapisach lekcyjnych, pracach domowych.
2. W przypadku dłuższej niż tydzień nieobecności, termin uzupełnienia braków należy ustalić z nauczycielem, nie może on jednak przekroczyć 2 tygodni.

XV. PRAWA PRZYSŁUGUJĄCE UCZNIOWI W PROCESIE OCENIANIA

1. Każda ocena dla ucznia jest jawna.

2. Przewidywaną ocenę semestralną lub roczną nauczyciel podaje uczniowi na dwa tygodnie przed radą klasyfikacyjną.
3. Jeżeli przewidywaną oceną semestralną lub roczną jest ocena niedostateczna, nauczyciel ma obowiązek poinformować o niej ucznia, a poprzez wychowawcę rodziców (prawnych opiekunów) na piśmie 4 tygodnie przed radą klasyfikacyjną.
4. Ustalona przez nauczyciela na koniec roku szkolnego ocena niedostateczna może być zmieniona w wyniku egzaminu poprawkowego zgodnie z zasadami określonymi w WZO.
5. **Uczeń ma prawo do dwukrotnego** w ciągu semestru zgłoszenia nieprzygotowania do lekcji. Przez nieprzygotowanie rozumiemy: brak zeszytu, brak ćwiczeń, brak pracy domowej, brak pomocy i materiałów do lekcji.

XVI. METODY SAMOKONTROLI I SAMOOCENY UCZNIA

1. Uczeń dokonuje samokontroli i samooceny poprzez wykonywanie zadań wskazanych przez nauczyciela zawierającym materiał z danego rozdziału. Uczeń decyduje, w jakim stopniu go opanował.

XVII. SPOSOBY SAMOEVALUACJI PRACY NAUCZYCIELA

1. Celem ewaluacji jest określenie efektów pracy dydaktycznej i wychowawczej, na którą mają wpływ: nauczyciel, uczeń, rodzice.

Ewaluacja:

- bieżąca (wyniki z poszczególnych form aktywności, rozmowy, obserwacja);
- po trzyletnim cyklu kształcenia (ankiety skierowane do uczniów, rodziców, wyniki sprawdzianu zewnętrznego klas VI, klasyfikacja semestralna i roczna, sprawdzian wewnętrzny).

XVIII. SPOSOBY POWIADAMIANIA UCZNIA I RODZICÓW O WYNIKACH.

1. Uczniowie są informowani o uzyskanych ocenach na bieżąco.
2. Oceny ze sprawdzianów, kartkówek uczniowie wpisują do zeszytu, rodzice podpisują ocenę.

3. Ocena wpisana do dziennika elektronicznego zawiera:
 - a. komentarz, który informuje, za co uczeń otrzymał ocenę,
 - b. wagę – 4 – najwyższa, 1-najniższa.
4. Rodzice informowani są o osiągnięciach uczniów poprzez:
 - a. dziennik elektroniczny,
 - b. wpisy do zeszytów przedmiotowych lub zeszytów ćwiczeń,
 - c. spotkania klasowe z wychowawcami,
 - d. informowanie pisemne o przewidywanych ocenach niedostatecznych na miesiąc przed klasyfikacją.
5. Na wniosek ucznia lub jego rodziców (prawnych opiekunów) sprawdzone i ocenione prace kontrolne oraz inna dokumentacja dotycząca oceniania ucznia są udostępniane do wglądu uczniowi lub jego rodzicom (prawnym opiekunom).
6. Uczniowie i ich rodzice (prawni opiekunowie) na dwa tygodnie przed śródrocznym i rocznym posiedzeniem rady pedagogicznej powiadamianie są o przewidywanych ocenach śródrocznych i rocznych klasyfikacyjnych z przyrody.
7. Rodzic ucznia, któremu grozi niedostateczna śródroczna lub roczna ocena klasyfikacyjna, zostaje powiadomiony na miesiąc przed wystawieniem oceny.

XIX. ZAPISY UWZGLĘDNIAJĄCE SPECYFIKĘ PRZEDMIOTU.

1. Na lekcjach przyrody ważnym punktem oceny są umiejętności związane z prowadzeniem hodowli zwierzęcych i roślinnych, prowadzeniem obserwacji przyrodniczych i wyciąganie wniosków, znajomość mapy Polski i świata, umiejętność wyszukiwania informacji w literaturze i Internecie.

Opracowała: Alicja Cicha
nauczyciel przyrody